

REGEERINGS-COMMISSARIS

VOOR

INLANDSCHE EN ARABISCHE ZAKEN

Wiel Gobass

Weltevreden, den 12en November 1919.

ay no. 21
15 Januari 1920

Zeer geachte Heer Gobée .

U zult zich zeker al menigmaal verwonderd hebben dat U maar niets hoorde op de meeste uwer brieven en misschien heeft U uit onze stilzwijgendheid al meer dan ^{eens} een gevolgtrekking gemaakt, die niet met de werkelykheid in overeenstemming is. Wellicht heeft zich al de ongelukkige meening by U gevestigd, dat Uwe inlichtingen door ons niet op die hooge waarde zouden worden geschat, die ze ongetwyfeld toekomt. Mogelyk ook heeft U ons inwendig van gebrek aan activiteit beschuldigd, omdat U zoo weinig van resultaat van Uw schryven vernam. Het gevolg van een en ander zou kunnen zyn, dat U zich voornamkarig^z met Uwe brieven te worden .

Om aanstonds casuquo deze opvatting in hare geboorte te smoren heb ik nu naar de pen gegrepen om U in de eerste plaats mede namens Dr. Hazeu dank te betuigen voor Uwe zeer gewaardeerde particuliere en officieele brieven . Dat U niet eerder wat van ons vernomen heeft is enkel en allen het gevolg van de overstelpende drukte waarin wy steeds leven , en die ook ten gevolg^e heeft gehad dat 6 à 9 maanden de correspondentie met Prof. Snouck is gestaakt geweest . Dienstreizen (door my o.a. naar Madoera en Kangean-archipel alsmede naar Sumatra's Westkust ondernomen) zyn byzonder leerzaam en noodzakelyk, maar men komt terug en ~~vindt en~~ vindt een geweldige stapel stukken op zyn tafel terug, die zelfs het schryven van een reis-rapport verhinderen en .... het grootste deel

van de aantekeningen blijft onuitgewerkt liggen !

Toch kan ik U verzekeren, dat Uwe brieven alle aandacht hebben gehad en vrywel zonder uitzondering terstond na ontvangst in behandeling zyn genomen. Ik sluit hierby een lyst van de door ons ontvagen U.^{Z.} epistels in, waarop ik heb doen aantekenen wat het resultaat van ons streven is geweest. Aan de hand van die lyst hoop ik aanstonds eenige punten te bespreken ; eerst wil ik echter Uwe particuliere missives aan Dr. Hazeu behandelen . In de eerste plaats Uw brief van 24 Juni . U begrypt hoezeer Uwe bevestiging over de beweging van Sjarief Chalid en Ibn. Sa'oad tegen Koning Hoesein ^{welkom} was, voor ons, die terzake ons slechts met inlichtingen van hier aangekomen Mekkanen moesten helpen . Is Taif al gevallen ? Van een nederlaag van Ibn Sa'oad werd nog niets vernomen . Heeft U nog iets naders gemerkt van den aanval van Arabieren op Hodeida en de gevangenneming der Engelsche Missie naar den Imam van ^{in eind September} Ca'na naby Badjil. De eierzuchtige strevingen van Koning Hoesein vormen wel een schrille tegenstelling met zyn beperkten invloedssfeer . De tyd van een eensgezind Arabië schynt nog wel verre ! Hier werd vermoed dat achter de actie van Ibn Sa'oad (evenals achter die van Sajjid Idris in Jemen in 1912) Italiaansch geld zat. Hoewel eene dergelyke manoeuvre destyds van Italië zeer goed te begrypen was, lykt ook nu zulk een slinksche politiek niet geheel onmogelyk . Achter deze Wahhabieten beweging (vooral in dezen tyd bovendien !) Turksche intriges te vermoeden scheen my aanvankelyk uitgesloten , doch volgens het "artikel van Musil in de "Österr. Monatschr. f.d. Orient van 1918 zou dit nog niet behoeven . Toch komt het my

alles by elkaar genomen niet waarschyglyk voor. Zeker is dat er al lang een diepgaande antagomie tusschen Ibn Sa'oad en Koning Hoesein bestaat , maar waar krygt hy geld en wapentuig voor zoo'n langdurige en naar het schynt betrekkelyk intensief gevoerde actie van ^{aan} ~~de~~ ^{aan} ~~de~~ ? Over het eigenaardige optreden der Stoomvaartmaatschappyyen zult U in Holland wel wat vernemen . De Minister heeft aangedrongen; de agenten vragen hier of er bezwaar is. Neen ! Men wacht en wacht . . . . en er komt niets. Nu ^{deze dagen} (in eens weer een brief, ^{van de agenten} waarin men ons komt vertellen dat hier een hadjverbod bestaat !! Enfin van het jaar zullen ze wel booten laten loopen denk ik .

Op de quaestie der nalatenschappen kom ik zoo aanstonds terug. Nu Uw particulier schryven van 11 September 1919 waarvan de voornaamste inhoud dadelyk na ontvangst ter kennis van Z.E. is gebracht ¹⁾ .

Op de quaestie der artsen kan ik zoo dadelyk terug.

Aangezien U van December tot Maart met verlof ^e ~~kan~~ te gaan, zou dit epistyl U niet meer in Djiddah bereiken. Ik adresseer het daarom aan Prof Snouck, die U in Holland wel zal weten te vinden. Dit lykt my beter dan naar Kolonien of Buit. Zak., omdat ik weinig op de scherpzinnigheid van die Departementen vertrouw voor het geval U nog niet in Holland mocht zyn gearriveerd. Uwe wetenschappelyke plannen lyk my byzonder interessant. En in myn qualiteit van lid van de redactie-commissie van het Tydschr. Bat. Gen. ^e ~~kan~~ ik U al by voorbaat uitnoodigen ons toch vooral veel copie toe te zenden .

1) Uw brief van 24 Juni samen met Uw tegelykertyd ontvangen schryven van 5 Juni 1919 Lett B. uit Cairo, dat de Heer van Lennep rechtstreeks niet onder diplomatiek couvert/aan ons gestuurd heeft en dus den censor nog gepasseerd heeft. Een foto ontbrak .

*zoals hem
verzoekt was*

De fetwa voor het bolsjewisme e.a. ontvingen wy nog niet .
 Wel Uw officieel schryven van 28 September No. 166 dat ik
 gisteren nog juist in myn brief over den consulaatsarts kon
 verwerken . U ziet hier uit dat Uwe brieven van 11 Sept. (die
 reeds 13 October met een kort byschrift naar Z.E. doorging)
 en die van 28 Sept. een maand na elkaar hier gearriveerd zyn .
 Uw reis door Syrie en Egypte kan ik U benyden !

Doch wat heeft U een moeilyken tyd in Djiddah door-
 gebracht ! Wy hebben hier alles gedaan om krachtig op eene
 erkenning van Koning Hoesein als vorst van den Hidjaz aan te
 dringen . By herhaling ! Doch Holland stuitte op Engeland's
 onwil . Het wil ^{natuurlyk} een mandaat van de Vredesconferentie
 voor zich ^{en twee gen consuls in Arabie.} alleen hebben . In Uw brief van 11 September scheen
 een oplossing gevonden te zyn en we verheugde ons reeds ,
 doch Uw officieel schryven van 27 September 1919 No. 164
 verstoorde die hoop weer . Op deze wyze blyft de verhouding
 nog moeilyk . Met groote belangstelling zien wy naar verdere
 berichten uit .

^{hi}
~~Het~~ Uwe brieven vernamen wy niets over den uitge-
 sproken wensch van het Gouv. Hidj. aan de Engelsche autori-
 teiten in Egypte om van ons afkomstige officieele documenten
 te legaliseeren . ^{Anders wilden zij ze niet erkennen.} Door van Lennep werd dat verzoek (dat
 door de Engelsche autoriteiten met gunstig advies was door-
 gezonden .) naar Buitenlandsche Zaken gezonden van waar het
 weer via Kolonien naar Indie kwam . Wy ontvingen het juist
 en de dagen, dat uit Soerabaja de documenten over die nalaten-
 schapskwestie binnen kwamen . ^(Zie bijgaand afschrift van onze brief aan Res. Soerabaja) Op Uw verzoek hadden wy er
 dadelyk werk van gemaakt . Wy durfden U ^{nu} de stukken niet zoo
 maar toe te zenden zonder machtiging van Buitenzorg, vooral

omdat voorzover er wisten de censuur nog niet opgeheven was
 en ^{o.c.} ~~wy~~ een toelichting over de legalisatie-kwestie noodzakelyk
 was, aangezien U daarvan blykbaar, voorzover ons bekend was,
 niets wist . Op die machtiging wachten wy nóg. De Soerabajasche
 documenten houden wy dus aan. Wilt U my over deze zaak eens
 schryven en tevens mededeelen of Uw secretaris-drogman instruc-
 ties heeft voor het geval de ^{Soerab.} stukken in Djiddah aankomen . De
 brieven van Van Lennep c.s. werden met de missive van den
 Minister van 1 Aug. 19 Ie afd. No. 98/1182 naar Indie gezon-
 den . N.B. Buitenlandsche zaken vraagt of "er byzondere prys
 op wordt gesteld , dat ter zake een regeling wordt getroffen" !!
 Wy brachten ons advies 23 September uit en vroegen de machti-
 ging, waarom wy 3 Oct. nog eens verzochten . Hiermede ben ik
 met een geraakt in de lyst Uwer officieele brieven , over welke ^z
~~verder~~ ^{verder en tevens} ~~ver~~loop U in de daarvoor bestemde kolom ~~#~~ het een en ander
 aangeteekend vindt . Zoo juist kryg ik hier een brief van den
 G.S. in handen aan den Dipl. Ag. in Egypte om tusschenkomst te
 verleenen voor de toezending aan Uw adres van " eenige recht-
 streeks aan dien ambtenaar verzonden, sedert onbesteld van den
 dienst der postery en terugontvangen Regeeringsbescheiden " ^z
~~Het schijnt dus beter nu nog niet rechtstreeks te schrijven.~~
 U schreef in een Uwer laatste brieven over het begrypelykerwyze
 verminderd aanzien van Frankryk in de toonaangevende kringen
 in den Hidjaz. De Engelsche "vriend" zal ^{mede door} ~~daar met~~ zyn pousseeren
 van Faical daartoe ook wel het een en ander bygedragen hebben ,
 al moet dadelyk worden erkend, dat Frankryk in officieus ^{gein-}
 trigen ^{er} ~~er~~ tegen zyn bondgenoot niet is tekort geschoten en men
 in Parys wel degelyk zy het ook te vergeefs getracht heeft. Fai-
 gal naar ^{die} ~~hun~~ zyde over te halen. De ontvangst, die de Fransche
 couranten ^{em} ~~hun~~ bereid hebben, schynt daar wel op te wyzen . Doch

*aanmerking van Prof. d.
 dat Soerab. met de
 meeste islamische partij
 beschikt is. -*

Engeland heeft zich met die politiek toch eeniger mate zelf in de vingers gesneden. Het bedisselt alles graag op eigen houtje (zie Perzie en Hadramaut , waar ze nu tot op zekere hoogte eenigermate vasten voet hebben en naar het schynt is men in Jemen ook bezig) . Toch kan het haast niet, anders dunkt my of het moet in den Hidjaz toch een beroerde indruk gemaakt hebben , dat ondanks de toezeggingen in het verdrag tusschen Engeland en den Sjerief van 1914 - waarby Hoesein ongeveer hetzelfde zou krygen wat Engeland in 1916 by de ^{co}venant Sykes-Picot aan Frankryk beloofde en hetwelk ook niet in al-lendeele met de belofte in 1917 aan de ^{is}Zynisten te vereenigen was - en ondanks de schoonschynende Wilsonsche ~~voedsel~~ ^{woedes} begin-selen Syrië toch aan Frankryk kwam ! Dat deze kluiif hun ont-gaat moet hun wel fnuikend voor hun Chalifaats~~ill~~usies lyken . Ook zal de door de Egyptische pers voor zoover my bekend ryke-lyk gecommentarieerde uitspraak van Lord Curzon in het parle-ment dat " It is hoped to make Egypt take her rightful place as the leading moslem Power " en den Hidjaz wel met het noodige wantrouwen zyn begroet . De toekomst van Arabie lykt nog geens-zins zeker . In Britsche Indië (U heeft ook zeker vernomen vande intense en unanieme viering der Khilafat-day) komt men erg voor Turkye op. Bygaand artikel uit de Times of India acht U misschien ook niet van belang ontbloot. Bovendien zyn veel staatslieden in Engeland op historisch politisch~~en~~ an-derengrond nog steeds pro Turksch. Hoe langer hoe meer ziet men dan ook stemmen in de Engelsche Pers opgaan van "handelt zachtkens met den zieken man " . Enfin U beschikt wellicht over betere inlichtingen dan wy hier .

Het is nu wel zoo goed als zeker, dat Dr. Hazeu bv. eind Mei via Zwitserland naar Holland gaat om met het begin van den nieuwen cursus zyn ambt als hoogleeraar in het Javaansch te aanvaarden. Hoe het dan hier zal gaan , weet ik niet . Veel stemmen gaan erop om de geheele affaire te sluiten . Alles by elkaar genomen schynt daarop wel eenige kans. Wie weet , heeft dan niet ^{on}ze eerste ontmoeting - waarop ik my zeer verheug - plaats "somewhere" in de Buitengewesten , waar ik als ambtenaar voor de beoefening der Inlandsche talen zwervend by U als hestuursambtenaar aankom^t . In den schoot der Goden ligt het , zeiden de ouden en wy stamelen: Allâhu a'lam !

Met myne beste wenschen voor 1920 en een opgewekte

verlofstyd

Hoogachtend

Uw dw.

Bleeker

8

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van den
Regeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische
zaken van 29 Augustus 1919 No. 453.-

Afschrift van eene verklaring, voor my opgemaakt door
Raden Mochammad Djanbi, Adjunct-Panghoeloe by
den Priesterraad te Garoet, en Kjai Hadji Moe-
hammad Hidjadji, Lid van dien Raad.

Kita orang jang bertandatangan di bawah ini :

1. Raden Mhd. Djanbi Adjunct-Hoofd Panghoeloe Garoet.
2. Kijai H. Mhd. Hidjadji Lid Raad Agama Garoet.

Pada hari Senon tl. 7 Juli 1919, monoeroet prontahnja
Djoeragan Hoofd Panghoeloe, misti toeroet bersama-sama pergi di
kampong Tjimaromo desa Tjikondal district Leles akan kasih nas-
hat sama H. Hasan.

Hamba orang poenja pendapatan teroondjook dibawah ini:

A. Brangkat dari roemah ke station peekoel 8 pagi, sesam-
penja di station soedah ada Wedana Boengboelang dan Tjimat
Nagkarooka, tida berapa lama dateng Djoeragan Patih, Wedana
Tarogong, Tjamat Kedoengora dan Politie-politie agent.

Lantaran katinggalan pada kereta api djam 8 Djoeragan
Patih lantas atoor: Djoeragan Patih, Wedana Boengboelang,
Wedana Tarogong, Djoeragan Hoofd Panghoeloe dan 2 politie a-
gent, naek auto djalan di moeka; hamba 2 orang, tjamat Kedoe-
ngora Tjamat Nagkarooka, 6 politie-agent dan 2 hadji jang
diportjaja oleh politie disoeroeh naek kereta api djam 9.59
dan pake sanvraag.

B. Sesampenja di station Tjibatoe kereta api tida teroes,
misti toenggee sampe djam 1, lantas hamba berdami sama kawan-
kawan, dari sebab tida ada kereta api jang teroes lebih baik
djalan kaki sadja pake djalan spoor soepaja dekat, teroes
hamba djalan, ditengah djalan Tjamat Kedoengora bilang: "mis-
ti pasang mata pasang koeping". Tapi keliatan sama hamba
orang tida ada jang boewat hawatir, betoesl ada orang-orang di an-
tara station Tjibatoe dan Leuwigoeng jang liwat pakeannja biasa
sadja dan tida kelihatan bawa sendjata jang boewat hawatir.

9
C. Seseoedahnja sampe di Leuwigoëng hamba orang pake djalan rondaan jang teroes ka kampeang Tjimareme, dan banjak sekali orang-orang jang ketemes dan bersama sama djalan djoega di pinggir-pinggir keeta djalan, banjak orang-orang jang lagi doedoek dan berdiri, semeewa djoega pake pakean biasa, tida kelihatan bawa sendjata, tjeema mengadep melihat dimana kampong H. Hasan.

Srenta ampir sampe dikampoeng H. Hasan, hamba orang lihat sebelah kidoel di tengah sawah banjak orang-orang jang me-needjoe di kamp. H. Hasan kliatan pakeannja biasa sadja.

D. Seseoedahnja masoek di kampeang jang dekat roemahnja H. Hasan, Tjamat Kedoengera naek dimana tangga 1 roemah jang ditoe-toepkan pintoenja dan teroes diboeka, serta dia perintah djangan toetoeptkan pintoe, djoega semeewah orang menoeeroet.

Pada waktoe, hamba misih djalan di itoe kampeang keliwat oleh soldadoe serta bilang minta djalan.

E. Sesampenja di pakarangan H. Hasan disitoe soedah ada Kangdjeng Resident Kangdjeng Ass. Resident, Kangdjeng Regent, Djoeragan Patih, Djoeragan Hoofdpanghoeloe, Wedana Tarogong, Wedana Boengboelang dan Militair jang soedah diatoer separe mengadap ke kaler pada roemahnja H. Hasan dan separe lagi mengadap ka kidoel pada roemah-roemah jang dekat, djoega kliatan dan kedengaran itoe waktoe Kangdjeng Regent kasih nasehat sama H. Gadjali soepaja H. Hasan toeroet sebagaimana kehendaknja pembesar, tapi H. Gadjali sampe tiga kali masok di roemah aken panggil H. Hasan, tida bisa datang sadja mengadep; laen dari itoe kelihatan sama hamba orang dipinggir kampong H. Hasan sebelah kidoel, dan dipinggir roemahnja dimana bale-bale sebelah Wetan banjak sekali orang-orang semeoanja pake pakean biasa sadja, tida kelihatan bawa sendjata.

F. Seseoedahnja Kangdjeng Resident bitjara Blanda dengan Kangdjeng Ass. Resident dan Kangdjeng Regent, lantas politie-politie agent diprentah soepaja orang-orang jang ada dimana bale-bale dekat roemah H. Hasan disoeroe pergi djangan tinggal disitoe, teroes semeewa orang-orang pergi dari sitoe.

Tida brapa lama dari perginja orang-orang lantas militair boewang obat ka atas, seseoedahnja itoe orang-orang dida-

lan

10
lan roemah kadengaran rame-rame dikir, dan Kangdjeng Regent prentah lagi. H. Hasan kloear soepaja elamat, sampe tiga kali tida bisa djadi, lantas ditembak lagi ka atas roemahnja H. Hasan, djoega orang-orang kadengaran masih troes dikir, dan katiga kalinja teroes ditembak roemahnja H. Hasan, pada itoe waktoe orang-orang jang dikir berenti, dan kapala militair soeroe soepaja biliknja H. Hasan sebelah Wetan dibongkar seseoedahnja bilik loear soedah dapat, militair ambil satoe tengker pohon randoe dan lantas ditogken sama pintoenja blah Wetan sampe terboeka dan Kangdjeng Regent pigi didekat pintoe dan bilang: "prempewan dan anak-anak misti kloear, koewe tida poenja dosa". Tapi tida ada jang monoe-roet teroes kepala militair soeroe soldadoe masok didalam roemah akan ambil orang-orang jang ada disitoe dan dibantoe sama politie agent ambil satoe-satoe orang jang loeka didalam roemah dibawa kaloewar.

Kedjadian ada 4 orang jang mati dan 20 orang jang loeka diantara itoe ada satoe orang jang loeka sanget, seseoedahnja sampe dimana tjikrak djoega teroes mati, telahnja mati ditoeeroenkan lagi di bawa masoek ke roemah, soepaja dipelihara sama-sama dengan 4 orang jang telah mati itoe.

Itoe orang-orang loeka jang 19 orang dibawa diroemah sakit Garoet, dan ada 24 orang laki tangkepan jang tida loeka jang diteroeskan ka boei.

Pada djam 4 sore hamba orang teroes poelang bersama sama dengan orang jang misti dibawa ke Garoet. Di halte Leuwigoëng station Tjibatoe dan station Garoet banjak sekali orang-orang jang melihat.

Maka sebegimana jang telah teroendjoek diatas hamba orang oendjoek dengan sesoenggoehnja, hamba nommer 1 menginget soempah di atas djabatan sekarang, dan jang nommer II brani di angkat soempah, djoewa adanja.

Hamba berdoewa orang,
Garoet, 29 Juli 1919.

1e. w.g. M. Djanbi.

2e. w.g. H. Hidjadji.

Voor eensluitend afschrift:

De wd. Gouvernements Secretaris,

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van den
Regeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische
zaken van 29 Augustus 1919 No. 456.-

Afschrift van een rekest van H. Hasan Arip op 4 Juli 1919 to
Tjimarome aan den Assistent-Resident van Garoet afgegeven.

Kaheondjock padooka kangdjong

Assistent-Resident

nagri G a r o e t . .

Kaoclanoon djisim abdi oondjock oeninga sareh kapoeng-
keer parantos njembahken picondjock dina ping 24 April 1919,
moega aja koornija dampal pangagoeng mikawolas asih ka abdi.

Sinarong djisim abdi njembahkeun deui sembah picondjock
tina sakalangkeong koo sijeun koo sarat dampal pangagoeng koo
djoeragan Wadana distriet Leles kalajan djoeragan Loerah desa Tji-
kendal, bado maksa ngaboslah kana sawah djisim abdi, sakeer gaga-
doehan djisim abdi bado ditjaletjeran bandera, sinarong didjaga
koo ponggawa distrik Leles sadajana, malah ditambah dawoehannana
koo koomponi boeat ngarooksak ka djisim abdi, seueurna 2 pal pasagi.
Eta anee sarooopi kitoo parantos widi ti dampal pangagoeng noo
djadi Wadana kalajan Loerah mangatoerna kitoo. Oepami leres oon-
djock nooheon, teu leres oondjock nooheon, munggah djisim abdi
ti karochoon doegi ka djisim abdi soemoedjoed talook ka dampal pa-
ngagoeng. Oepami teu leres, maha djoeroegan Wadana njijeun kawasa
sorangan teu toemoet sokoemaha dawoehan dampal pangagoeng.

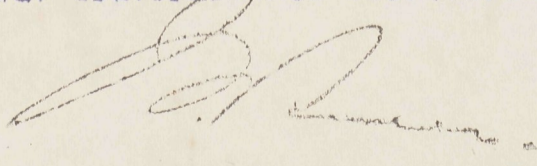
Munggah djisim abdi kaget, ti karochoon doegi ka djisim
abdi nambe ajeuna mendak djoeragan Wadana kalajan Loerah bade nga-
reeksak kanoo djadi abdi.

Sakitoo sembah picondjock abdi, amoeng ampoen saroboo-
reboo ampoen, moega hawolas asih koornija dampal pangagoeng ka
djisim abdi.

(w.g.) Hadji Moehammad Hasan Arip.

Voor eensluidend afschrift:

De wd. Gouvernements Secretaris,

Afschrift.

Bylage: II b.

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van den Regeeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische zaken van 29 Augustus 1919 No. 456.

Vertaling van het rekest van H. Hasan Arip, den 4den Juli te Tjimarene door H. Gadjali aan den assistent-resident van Garoet aangeboden.

Aan den Heer Assistent-Resident van de
Nagri Garoet.

Met Uw verlof. Ik deel U eerbiedig mede dat, aangezien ik vroeger, den 24sten April jl., my reeds (met een verzoek) tot U gewend heb, ik hoop dat het (hoogere) bestuur (thans) de goedheid zal willen hebben my goedgunstig te zyn.

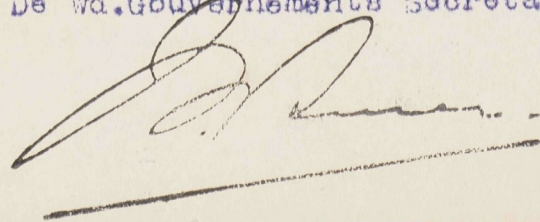
Hierby doe ik wederom eerbiedig een verzoek, omdat ik erg bevreesd ben voor de Ondergeschikten van het (hoogere) bestuur, nl. den heer wedana van het district Leles en den heer Loerah van Tjikendal. Zy willen beslag leggen op myne sawahs; by al de sawahs die ik bezit willen zy vlaggen als merkteekens plaatsen, terwyl die rystvelden zullen bewaakt worden door de geheele politiemacht van het district Leles, ja zelfs - zoo hebben zy gezegd - zullen daarby nog soldaten komen, over een uitgestrektheid van twee vierkante paal, en my ongelukkig te maken. Om dit alles zoo te regelen hebben de wedana en de loerah (naar zy beweren) reeds vergunning gekregen van het hoogere bestuur.

Hetzij dit al dan niet waar is, ik leg er my by neer, want van oudsher hebben myne voorouders en ook ikzelf tot heden toe zich altyd onderworpen aan de Overheid. Maar indien het niet waar is, waarom handelt dan de heer wedana eigenmachtig en volgt hy niet de bevelen op van de Overheid ?

Wat my betreft, ik ben ervan geschrokken. Van vroeger af tot nu toe heb ik nog nooit een wedana en een loerah aangetroffen die hunne onderdanen (de door hen bestuurden) in 't ongeluk willen storten. Dit wenschte ik eerbiedig mede te deelen. Slechts vraag ik duizendmaal om vergiffenis, moge de Overheid my goedgunstig gezind zyn.

(wg.) Hadji Moehamad Hasan Arip.

Voor eensluidend afschrift;
De wd. Gouvernements Secretaris,

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van den
Regeeringscommissaris voor Inlandsche en Arabi-
sche Zaken van 29 Augustus 1919 No. 456.--

Vertaling van eene verklaring, voor my opgemaakt door
Raden Moehammad Djanbi, Adjunct-Panghoeloe by den
Priesterraad te Garoet, en Kjai Hadji Moehammad Hidja-
dji, Lid van dien Raad.

Wy ondergeteekenden:

1. Raden Moehammad Djanbi, Adjunct-Hoofd Panghoeloe te Garoet.
2. Kjai Hadji Hidjadji, Lid van den Priesterraad te Garoet.

Moesten op Maandag 7 Juli 1919, ingevolge opdracht van
den Hoofd Panghoeloe, dezen vergezellen naar de kampoeng Tjimareme,
desa Tjikendal, district Leles, om Hadji Hasan eene vermaning te
geven.

Onze bevinding wordt hieronder medegedeeld:

A. Om 8 uur 's ochtends vertrokken wy van huis naar het station;
by aankomst aldaar bevonden zich daar reeds de Wedana van Boeng-
boelang en de Assistent-Wedana van Nangkaroeaka; niet lang daarna
kwamen de Patih, de Wedana van Tarogong, de Assistent-Wedana van
Kedoengora en (verschillende) politieagenten.

Aangezien wy te laat waren voor den trein van 8 uur, re-
gelde de Patih de zaak aldus : de Patih, de Wedana's van Boeng -
boelang en Tarogong, de Hoofd Panghoeloe en 2 politieagenten gin-
gen per auto vooruit; ons tweeën, den Assistent-Wedana's van
Kedoengora en Nangkaroeaka, 3 politieagenten en 2 door de poli-
tie vertrouwde hadji's werd gelast den trein van 9.59 te nemen
en op (reis-) aanvraag te reizen.

B. Nadat het station Tjibatoe bereikt was, ging de trein
niet verder, wy zouden moeten wachten tot 1 uur. Na beraadslaagd
te hebben of het, nu er geen doorgaande trein was, niet beter was
om maar te voet verder te gaan en daarby de spoorbaan te volgen,

wyl dat de kortste afstand was, begaven wy ons op weg. Onderweg zeide de Assistent-Wedana van Kedoengora : Wy moeten onze oogen en ooren den kost geven. Maar ik zag niemand voor wien men bevreesd behoefde te zyn, de menschen die tusschen de stations Tjibatoe en Leuwigoëng voorby kwamen, waren gewoon gekleed en het was niet te zien, dat zy wapens droegen waarvoor men bevreesd behoefde te zyn.

C. Na aankomst te Leuwigoëng namen wy den desaweg die naar de kampoeng Tjimareme leidt. Thans kwamen wy heel veel menschen tegen en liëpen er velen met ons mede en aan den kant van den weg zaten en atonden veel menschen; allen waren in gewone kleeren en voorzoover wy zien konden droegen zy geen wapens, slechts keken zy allen in de richting van de kampoeng van Hadji Hasan.

Toen wy byna by de kampoeng van Hadji Hasan gekomen waren, zagen wy aan den Zuidkant tusschen de sawahs veel lieden die in de richting van Hadji Hasan's kampoeng gingen; naar wy zagen waren ook deze in gewone kleederdracht.

D. Nadat wy waren aangekomen in de kampoeng, die gelegen is dicht by het huis van Hadji Hasan, ging de Assistent-Wedana van Kedoengora de trap op van een huis, waarvan de deur gesloten was. Deze werd dadelyk geopend en hy gaf bevel om geen deuren te sluiten, aan welken last alle menschen voldeden.

Terwyl ik nog in die kampoeng liep, gingen (eenige) soldaten my voorby, die my vroegen om te mogen passeeren.

E. Toen wy by het erf van Hadji Hasan aankwamen, waren daar reeds aanwezig de Resident, de Assistent-Resident, de Regent, de Patih, de Hoofdpanghoelee, de Wedana's van Tarogang en Boengboelang en militairen, die reeds geordend stonden, de helft gericht naar het Noorden, naar het huis van Hadji Hasan en de andere helft gericht naar het Zuiden, naar de in de nabyligheid staande woningen, ook zagen en hoorden wy op dat oogenblik dat de Regent Hadji Gadjali den raad gaf, om Hadji Hasan zich te laten voegen naar de wensch van den Resident (het hooge Gezag), doch hoewel Hadji Gadjali tot

driemaal

driemaal toe het huis binnenging om Hadji Hasan te roepen, wilde deze maar niet komen; verdor zagen wy menschen aan den rand van de kampoeng van Hadji Hasan aan de Zuidzyde en aan de kant van het huis waar een rustbank stond aan de Oostzyde, waren zeer veel menschen, allen droegen slechts hunne gewone kleeding, en voor zoover te zien was hadden zy geen wapens by zich.

F. Nadat de Resident in het Nederlandsch gesproken had met den Assistent-Resident en den Regent, kregen de politieagenten last om de menschen by de rustbank dicht by het huis van Hadji Hasan te doen weggaan en daar niet te laten blyven, waarop alle menschen daar vandaan gingen.

Niet lang nadat deze menschen waren weggegaan, schoten de militairen in de lucht, waarna men de menschen binnen allen gezamenlyk hoorde dikkirren. De Resident gaf daarop wederom aan Hadji Hasan bevel om naar buiten te komen, opdat er geen onheil zou geschieden, tot driemaal toe, doch zonder resultaat, waarop weder werd geschoten nu door het dak van Hadji Hasan's huis. Ook toen hoorde men de menschen nog allemaal dikkirren. Vervolgens werd voor den derden keer geschoten, nu in het huis van Hadji Hasan. Ditmaal hielden de menschen op het dikiren. Daarop gelastte de bevelhebber der militairen den wand van Hadji Hasan's huis aan de Oostzyde weg te breken. Nadat de buitenwand was weggebroken, namen de militairen een stuk van een kapokboom en rameiden daarmede de deur aan de Oostzyde open. De Regent ging daarop dicht by de deur staan en riep: "Vrouwen en kinderen jullie moeten naar buiten komen, jullie hebt geen schuld". Maar er was niemand die dit bevel opvolgde, waarop de bevelhebber der militairen den soldaten het huis deed binnengaan om de menschen die er in waren te halen en geholpen door de politieagenten haalden zy de in het huis aanwezige gewonden één voor één en brachten ze naar buiten.

Er waren 4 dooden en 20 gewonden, waaronder één zwaar gewonde, die, nadat hy op een kar was gelegd, dadelyk stierf, waarop zyn lyk weder het huis werd binnengebracht, opdat het met dat van de 4 andere dooden gezamenlyk zou kunnen worden verzorgd.

De

15a

De 19 gewonden werden naar het ziekenhuis te Garoet gebracht en er waren er 24 mannen, ongekwetst gevangen genomen, die naar de gevangenis werden gebracht.

Om 4 uur 's namiddags keerden wy huiswaarts tēzamen met de menschen die naar Gareet gebracht moesten worden. By de halte Leuwigoëng, en de stations Tjibatoe en Garoet waren zeer veel menschen die toekeken.

Het bovenstaande hebben wy naar waarheid opgemaakt, ik nummer 1, gedachtig aan den eed, afgelegd by de aanvaarding myner tegenwoordige bediening en nummer 11 bereid om een eed af te leggen.

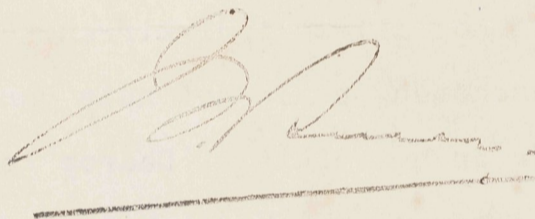
Garoet, 29 Juli 1919.

Wy

1. (w.g.) M. Djanbi.
2. (w.g.) H. Hidjadji.

Voor eensluidend afschrift:

De wd. Gouvernements Secretaris,

16
Afschrift.

Bylage: I g.

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van den Regeeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische zaken van den 29 Augustus 1919 No. 453.

Uittreksel uit het Register der besluiten van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur.

No. 1395/CII.

Batavia, 9 Augustus 1918.

De Directeur van Binnenlandsch Bestuur,

Geloozen:

- I. het tot de Regeering gericht verzoekschrift, gedagteekend Garoet 10 April 1918, van Raden Toemenggoeng Rangga Soeria Karta Legawa, regent van Garoet, residentie Preanger Regentschappen, houdende verzoek om zyn naam te mogen veranderen in dien van "Wira Tanoe Datar";
- II. de tot de Regeering gerichte brieven:
  - a. van den Resident der Preanger Regentschappen van 29 Juni 1918 No. 140/G, met het daarby in afschrift overgelegd zeer geheim schryven van den Regeeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische zaken van den 19den dier maand No. 302 (eigenhandig);
  - b. van genoemden Regeeringscommissaris van 5 Juli 1918 No. 321;

Gelet op het Gouvernements besluit van 10 April 1905 No. 35 (Staatsblad No. 248);

Overwegende, dat de verzoeker op grond van zyne afstamming geen aanspraak kan doen gelden op den naam "Wira Tanoe Datar";

HEEFT BESLOTEN:

Aan Raden Toemenggoeng Rangga Soeria Karta Legawa voornoemd mede te deelen, dat aan zyn voorschreven verzoek geen gevolg kan worden gegeven.

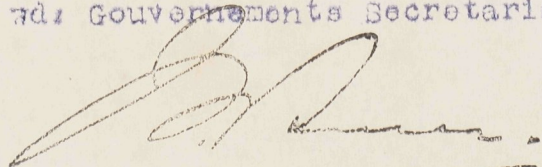
Uittreksel dezes verleend aan den Regeeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische zaken tot inlichting.

Accordeert met voorschreven Register;
De Secretaris van het departement vd.,
(wg.) Smeets.

Aan

den Regeeringscommissaris voor
Inlandsche en Arabische zaken.

Voor eensluidend afschrift;
De wd: Gouvernements Secretaris,

17

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryv en van den
Regeringscommissaris voor Inlandsche en Arabi-
sche zaken van 29 Augustus 1919 No. 456.

Residentie

Preanger-Regentschappen.

No. 140/G.

Bandoeng, 29 Juni 1918.

Bylagen: 5

G e h e i m .

d/t Regerings Commissaris voor Inlandsche
en Arabische zaken.

Ik heb de eor Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden het verzoekschrift van Raden Toemenggoeng Rangga Soeria Karta Legawa, regent van Garoet, gedateerd 10 April 1913, houdende het verzoek hem te vergunnen zich te noemen en te schryven Raden Toemenggoeng Aria Wira Tanco Datar.

Evenals de Regeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische zaken, wiens naar aanleiding van myn verzoek en raad ontvangen brief van 19 Juni jl. No. 302 met het daarin aangehaald schryven van den assistent-resident van Garoet van 22 Mei tv. No. 36/G in afschrift mede hierby gaan, ben ik van meening dat er alle redenen zyn om het evenbedoeld verzoek af te wyzen.

Valt het toch zeer te betwyfelen of het woord "Aria" in den door verzoeker begeerden geslachtsnaam een adellyk praedicaat is, hy kan daarop krachtens afstamming aanspraak maken, terwyl hy nog niet in aanmerking komt voor de toekoming van het gelykluidende ambtelyke praedicaat.

Ook op den familienaam Wira Tanco Datar kan Raden Toemenggoeng Rangga Soeria Karta Legawa, om de door Dr. Hazeu genoemde redenen volgens de traditie geen deugdelyke aanspraken doen gelden.

Aan

Waar

Zyne Excellentie den Gouverneur
Generaal van Nederlandsch-Indië.

Waar derhalve de regent van Garoot blykbaar hoofdzakelyk om zyn bekende eorzucht te bevredigen dien in de Soendalanden zoo hoog geschatten naam wenscht te verkrygen, zonder dat hy daarop eenig recht heeft, althans niet volgens de traditie, meen ik Uwe Excellentie eerbiedig in overweging te moeten geven afwyzend op zyn onderverpelyk verzoek te beschikken.

De Resident,
(wg.) De Stuers.

Woltevreden, 5 Juli 1913.

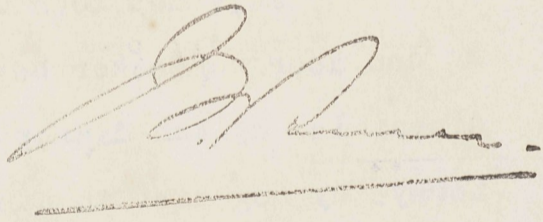
No. 321.

G e h e i m.

Waar ik den Resident der Preanger-Regentschappen omtrent de onderhavige aangelegenheid reeds van raad diende, moge het my veroorloofd zyn thans eerbiedig te verwyzen naar dat advies, waaraan ik niets heb toe te voegen.

De Regeeringscommissaris voor
Inlandsche en Arabische zaken,
(wg.) G.A.J. Hazen.

Voor eensluidende afschriften:
De wd. Gouvernements Secretaris,

Aan
Zyne Excellentie
den Gouverneur Generaal
van
Nederlandsch-Indië.

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van den
Regeeringscommissaris voor Inlandsche en Arabische zaken van 29
Augustus 1919 No. 456.

No. 502.-

Weltevreden, 19 JUNI 1918.

Zeer Geheim.

Eigenhandig.

Onder terugaanbieding der bylagen van Uw geheim
schryven van 30 Mei jl. No. 134/G heb ik de eer UHedg. het vol-
gende beleefd mede te deelen.

Adressant begint zyn verzoekschrift met de mededee-
ling, dat hy zoewel van moeders - als van vaderszyde afstamt uit
het Regentengeslacht "Aria Wira Tanoë Datar"¹⁾ en doet daar
iets later op volgen, dat het woord "Aria", hetwelk in dien
naam voorkomt, geen praedicaat, door de Regeering toegekend,
beduidt, doch geheel en al by den geslachtsnaam "Aria Wira
Tanoë Datar" behoort.

Over het gebruik van "Aria" merkt Mr. L.V.C. van
den Berg in het door den assistent-resident van Garoet aange-
haald werk op, dat het eigenlyk een ambtelyk praedicaat is,
doch dat er toch enkele familiën zyn, waarin het van ouds als
een adellyk praedicaat gevoerd wordt.

Dat i.c. "Aria" geen adellyk praedicaat is, blykt uit
het feit dat het niet op alle zoons van denzelfden vader over-
ging (men vergelyke b.v. de titulatuur van de twee zoons van
Wira Tanoë Datar III). Ook het bestaan van een familionaam

"Aria

1). De door den regent verstrekte verklaring van de deelen
van dezen naam is grootendeels onjuist. Doch, zoals ik reeds
herhaaldelyk gelegenheid had op te merken, is, wat de Javaan-
sche en soendaneesche eigennamen betreft, van 't standpunt der
Regeering althans de etymologische beteekenis van de zulke namen
samenstellende deelen niet van gewicht, en komt het slechts aan
op de bedeeling, welke by 't kiezen van een bepaalden naam voor-
zat. Die bedeeling, met de motiveering erby, is eveneens in het
rekest uiteengezet.

Aan

den Resident der Preanger
Regentschappen te Bandoeng.

19
"Aria Wira Tanoe Datar" moet worden ontkend; immers uit Dr. F. de Haan's zorgvuldig gedocumenteerd werk "Priangan" mag worden opgemaakt (men zie vooral blz. 169 v.v. van het eerste deel), dat de Wira Tanoe Datars als Regenten van Tjiandjoer zich slechts "Aria" noemden totdat zy het recht verkregen het praedicaat "Adipati" te voeren. Het toenmaals blykbaar lager geachte "Aria" lieten zy daarna achterwege; wél een bewys dat zy zelve het als een ambtelyk praedicaat gevoelden.

Betreffende den naam Wira Tanoe Datar kan het volgende worden opgemerkt.

Naar het schynt kunnen inderdaad deze en dergelyke namen in zooverre min of meer als erfelyk beschouwd worden, dat verscheidene achteroenvolgende afstammelingen uit een bepaald Regentengeslacht dien naam aannemen, zoodra zy in het van ouds aan hun huis verbonden regentschap tot regent benoemd worden (zoo heetten b.v. de regenten van Soekapoera vroeger steeds Wiradedaha - zie de Haan Priangan III blz. 36 - en dragen die van Keboemen nog altyd den naam Aroeng Binang). Deze namen waren dus oorspronkelyk voorzover ik heb kunnen nagaan niet alleen verbonden aan de afstamming doch vooral ook aan een bepaald regentszetel, in dien zin dat alleen die zoon den bewuststen naam voerde, die - en nadat hy - zyn vader in het regentschap van zyn geslacht was opgevolgd.

De Regeeringsbeschikking van 11 December 1877 No. 16, waarby aan den regent van Limbangan, Raden Toemenggoeng Wira Negara, vergund werd zich te noemen en te schryven "Raden Toemenggoeng Aria Wira Tanoe Datar", lykt my dan ook uit een oogpunt van historie en traditie niet geheel te verdedigen; doch die regent stonde tenminste in rechte mannelyke linie af van de al oude Regenten van Tjiandjoer, adressant daarentegen is slechts in de vrouwelyke linie een afstamming uit dat geslacht, zoodat ook reeds op grond van zyne afstamming hy op den naam Wira Tanoe Datar n.h.v. geen aanspraak kan maken.

Natuurlyk staat het der Regeering vry den adressant te vergunnen den gevraagden naam te voeren, evengoed als zy het dragen van elken anderen naam kan toestaan, doch naar myne meening

20
ning bestaan er alle redenen om het verzoek af te wyzen.

Waar het heel gebaseerd te zyn op traditie, moet het n.h.v. ook uitsluitend uit dat oegpunt beschouwd worden en, gelyk boven werd aangetoond, volgens de traditie kan adressant op den gewenschten naam niet geen dougdelyke aanspraken doen gelden.

Zeer waarschynlyk zouden zelfs vele leden van de Proanger Regentengeslachten, in de eerste plaats die uit het huis Wira Tanoe Datar zelve, ernstig bedenking hebben tegen eene inwilliging van het onderwerpelyk verzoek.

Naar myne overtuiging is het ongetwyfeld de bedoeling van den - by verscheidene Inlandsche ambtenaren als hoogmoedig bekend staanden - regent van Garoet, om zyn aanzien te verhooggen en zyn eerzucht te bevredigen door het verkrygen van een in de Proanger byzonder hooggeschatten en schier heilig geachten naam, waarop hy volgens de oude traditie feitelyk geen recht heeft.

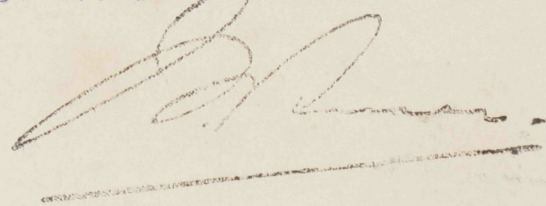
Ik toeken v.z.n. hierby aan, dat het voronstaande geheel het gevoelen weergeeft van enkele aanzienlyke Soendanezen, die ik ter zake raadploogde.

Ten slotte kan ik niet nalaten UHedG. deelgenoot te maken van myne verbazing, dat juist in dezen ernstigen tyd, waarin het Bestuur zulke gewichtige economische belangen van de bevolking heeft te verzorgen, de regent van Garoet lust en nood heeft kunnen vinden om de Regeering lastig te vallen met eene ydelheidskwestie als de onderwerpelyke.

Resumerend veroorloef ik my U te adviseeren der Regeering in overweging te geven, op het bewuste verzoek afwyzend te beschikken.

De Regeeringscommissaris voor
Inlandsche en Arabische zaken,
(wg.) G.A.J. Hazou.

Voor eensluidend afschrift:
De wd. Gouvernements Secretaris,

Afschrift

Bylage: I d.

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van
den Regeeringscommissaris voor Inlandsche en
Arabische zaken van 29 Augustus 1919 No. 456.

No. 124/G.

Bandoeng, 30 Mei 1918.

Bylagen: 4.

R

G E H E I M

Ik heb de eer UHedG. hiernevens, met beleefd verzoek
om terugzending, aan te bieden het verzoekschrift gedagteekend
Garcoet 10 April 1918 van Raden Toemenggoeng Rangga Soeria Karta
Legawa, regent van Garcoet houdende het verzoek zich te mogen noe-
men en schryven Raden Toemenggoeng Aria Wira Tancoe Datar, verge-
zeld van het terzake handelend schryven van den Assistent-Resi-
dent van Garcoet van 22 dezer No. 36/G, waarnaar ter bekorting
verwezen moge worden.

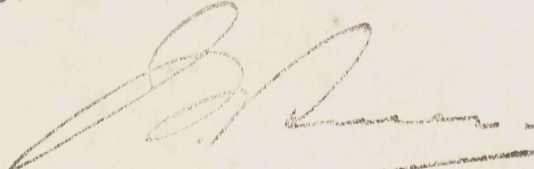
Aangezien ook ik niet zou kunnen uitmaken of de ge-
slachtsnaam van de door verzoeker bedoelde vroegere regenten
inderdaad moet luiden Aria Wira Tancoe Datar, zal ik daarom-
trent gaarne Uwe meening vernemen.

De Resident,

(wg.) de Stuers.

Voor eensluidend afschrift:

De wd.Gouvernements Secretaris,

Aan

den Regeeringscommissaris voor
Inlandsche en Arabische zaken

te

Weltevreden.

Afschrift.

22
Bylage: I c

Behoert by het zeer geheim, eigenhandig schryven van den
Regeeringseommissaris voor Inlandsche en Arabische zaken van 29
Augustus 1919 No. 456.

No. 36/G.

Garoet, 23 Mei 1918.

Bylage: 3

Geheim

Ik heb de eer UHEdG. beleefd aan te bieden het verzoek-
schrift gedagteekend Garoet 10 April 1918 van Raden Toemonggoeng
Rangga Soeria Karta Logawa, regent van Garoet, met de bylagen en
een afschrift van zyn begeloidend schryven dd. 10 April jl.No.
1137/8, houdende het verzoek zich te mogen noemen en schryven Ra-
den Toemonggoeng Aria Wira Tanoë Datar.

Verzoeker toont in de by zyn rekest overgelegde stamboom
aan dat hy zoowel van vaders als van moederszyde afstamt uit het
regentengeslacht Wira Tanoë Datar of Aria Wira Tanoë Datar.

In spyt van by verschillende personen gedane navraag is
het my niet mogelyk vast te stellen of inderdaad bedoelde geslachts-
naam moet luiden Aria Wira Tanoë Datar, dan wel alleen Wira Tanoë
Datar, waarby Aria als een ambtelyk of adellyk praedicaat voor dien
naam gevoerd mocht worden.

In het door Mr. L.W.C. van den Berg samengesteld boek-
werk: "De Inlandsche rangen en titels op Java en Madoera" uitgege-
ven in 1887, noemt deze geleerde, waar hy handelt over de Preanger
en Krawangsche adel (pag. 17), een zekeren in 1813 overleden Adi-
pati Wira Tanoë Datar, dus zonder vermelding van het praedicaat
Aria. Op pag. 19 van het zelfde boekwerk doelt Mr. van den Berg
echter mede "ofschoon Aria eigenlyk een ambtelyk praedicaat is, zoo
zyn er toch enkele familie's, waarin het van ouds als een adellyk
praedicaat gevoerd wordt. De oorsprong van dit gebruik is echter
onzeker". Zoodat het wel mogelyk kan zyn dat de in rechte linie van
elkaar afstammende Wira Tanoë Datar's allen het praedicaat Aria
gevoerd hebben, zonder dat daaruit afgeleid zou kunnen worden dat

er

Aan

den Resident der Preanger-Regentschappen.

23

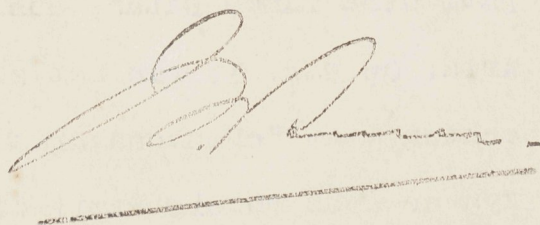
er een geslachtsnaam Aria Wira Tanoe Datar bestaat.

Dat den verigen regent van Garoet, by zyn benoeming in 1871 den naam dragende van Raden Toemenggoeng Wira Hegara, op zyn verzoek by Gouvernements besluit van 11 December 1877 No. 16 vergund is geworden zich te noemen en te schryven Raden Toemenggoeng Aria Wira Tanoe Datar, bewyst nog geenszins het bestaan van den familienaam Aria Tanoe Datar. Mogelyk werd er teenmaals, nu ruim 40 jaren geleden, niet byzonder gelet op het voeren van praedicaaten of bestond er geen bezwaar hem, na 6 jaren dienst als regent, toe te staan het praedicaat Aria te voeren.

Waar het dus n.b.m. niet vaststaat dat er een familienaam Aria Wira Tanoe Datar bestaat, de verzoeker krachtens afstamming geen recht heeft tot het voeren van het adellyk praedicaat Aria, de toekenning van het ambtelyk praedicaat Aria aan bepaalde regels gebonden is en verzoeker nog niet in de termen valt om voorgedragen te worden tot toekoming van dat praedicaat, meen ik te moeten ont-raden adresants verzoek ten volle in te willigen en zou ik UHEDG. beleefd in overweging willen geven, indien geen betere inlichtingen ter zake verkregen kunnen worden, te willen voorstellen verzoeker toe te staan zich voortaan te noemen en te schryven Raden Toemeng-goeng Rangga Wira Tanoe Datar.

De Assistent-Resident,
(wg.) Van Weelderen.

Voor eensluidend afschrift:
De wd. Gouvernements Secretaris,

Behoort by het zeer geheim, eigenhandig schryven van
den Regeeringscommissaris voor Inlandsche en
Arabische zaken van 29 Augustus 1919 No. 456.

Garoot, 10 April 1918.

No. 1137/8.

Lampiran II.

Dengan hormat bersama ini saja mempersembahkan re-
kest boewat Sri Padoeka jang Dipertoean Besar Gouverneur
Generaal, dengan satoo lampiran dari saja sendiri, jang mak-
soednja moehoenken ganti nama "Raden Toemenggoeng Aria Wira
Tanoë Datar, mengambil teeroenan dari voorouders jang mendja-
di Regent di Tjiandjoer.

Maka mengartinja nama Aria Wira Tanoë Datar, me-
ngambil dari Kawi Javaansch-Weordenboek Toewan C. F. Winter
Sr. jaitoe :

Aria = besar.

Wira = senapati.

Tanoë = toolisan atau mangai.

Datar = tida.

Mendjadi maksoednja nama itoe "Djadi senapati be-
sar tida dengan toolisan" (tida dengan angkatan - atawa mangang-
kat sendiri).

Oleh karena demikian dengan hormat moehoenken portoe-
leongan Kangdjong Toean seepaja diteroesken kepada jang
wadjib dengan gunstig advies.

Boepati Garoot,

(w.g.) S. K. Legawa.

Voor eensluidend afschrift:

De Commies,

(w.g.) Michel.

Voor eensluidend afschrift:

De wd. Gouvernements Secretaris,

Jang terhormat
Kangdjong Toean Assistent Resident
Garoot.

